

D–DK-i irányba folytatódhat. A síroktól K-re egy település maradványait találtuk. Elképzelhető, hogy ennek a településnek a lezárása volt a Ny-i árkokban feltárt két árok. A település és a temető egymáshoz való időbeli viszonya kérdéses.

MAGYAR CSABA

Új-tábla-dűlő II. (M4 24. lh.) (KÖH 55262): A lelőhelyet az M4 gyorsforgalmi út Abony–Fegyvernek szakaszának 124+900 km szelvénye mellett létesítendő vízgyűjtő területe érinti. Törökszentmiklóstól K-i irányban, a jelenlegi 4 es út felé tartó műút D-i oldalán található, egy alacsonyabb dombvonulaton. A terepbejárást korábban a MNM NÖK I. sz. régió Topográfiai Osztálya végezte. Ennek során római császárkori (szarmata) leleteket találtak. A területen 2013 őszén az MNM NÖK Topográfiai Osztályának munkatársai (Stibrányi Máté vezetésével) geofizikai felmérést, az ELTE BTK munkatársai (Vácsi Gábor vezetésével) fémkereső műszeres kutatást végeztek. Összesen 231,8 m²-t humuszoltunk le, egymással párhuzamosan futó kutatóárkokban. A régészeti ásatás elsődleges célja a lelőhely határainak felmérése, a régészeti jelenségek jelentkezői szintjének dokumentálása és az intenzitások megállapítása volt.

Mindösszesen 1 római császárkorra (szarmata) keltezhető objektumot sikerült megfigyelünk – kb. 60 cm es mélységben – és feltárnunk az 1/a jelzésű kutatóárok Ny-i végében. Az alacsonyabban fekvő K-i részen 1–1,5 m vastag szürkésfekete színű, kötött agyagos talajt találtunk.

A terepbejárások által kijelölt lelőhely kiterjedésének határa a geofizikai felmérés, a fém-detektoros vizsgálat és a próbaárkok eredményei alapján megváltozott. A terepbejárások során azonosított korszak egy objektumát fedeztük fel a próbafeltárássra kijelölt területen. A lelőhely intenzív része ettől Ny-i irányban, a magasabban fekvő dombos részen keresendő.

Munkatárs: Kiss László Levente technikus.

BÓKA GERGELY

262. Tunyogmatolcs, Klein-tag (T6 lh.) (KÖH 56935)

(Szabolcs-Szatmár-Bereg megye) B, Hu

2013. június 12. és július 16. között a Jósa András Múzeum Régészeti Osztályának dolgozói régészeti felügyelet keretében leletmentést végeztek Tunyogmatolcs határában, a Klein-tag nevű határrészben, az A6. lelőhelyen.

Fent nevezett területen bányaművelés során egy késő bronzkori, a Felsőszöcs-kultúrához tartozó lelőhelyet bolygattak meg a gépi földmunka közben. A bányaművelés a régészeti lelőhelyet gyakorlatilag kettévágta, így a leletek, illetve régészeti jelenségek egy kisebb része gyakorlatilag megsemmisült. A lelőhely egy többszörösen rétegzett terület, ahol a jelenlegi felszíntől mintegy 60–90-cm-re, egy sötétszürke rétegben található a régészeti jelenségek. Ebben a rétegben a Szamos egykori áradásai által elpusztított bronzkori település jelenségeit tudtuk megfigyelni: nagy mennyiségű patics- és tapasztásdarabok, kerámiatöredékek, állatsontok kerültek elő, köztük a Felsőszöcs-kultúra jellegzetes spirálbüttykös, mészbetétes darabjai. A feltárást nehezítette az a körülmény, hogy a szürke öntési rétegben a régészeti jelenségek folyamatosan jelentkeztek, konkrét objektumokat nehezen lehetett találni. A leletmentést szondákkal próbáltuk megoldani, a nyesett felületen a patics-

és kerámiasűrűsödések helyére mindenütt szondákat húztunk, megpróbálva konkrét objektumokat is találni.

Feltételeztük, hogy a településen a bronzművelésnek is van valamilyen nyoma. Bacskai István műszeres leletfelderítő segítségével több bronztárgyat sikerült találni: árákat, kis méretű bronz elcseppenéseket és egy karperecet (nyersanyag) is. A műszeres vizsgálat során egy hun kori, bronzból készült ún. cikádafibulát is leltünk, azonban a területet átvizsgálva ebből a korszakból származó kerámiatöredékeket nem tudtunk gyűjteni.

A régészeti felügyelet során 62 objektumszámot adtunk ki, ez alatt azonban nem csak a konkrét objektumok értendők, hanem a szondák is, ezeket is számokkal jelöltük.

A leletmentés befejeztével a kivitelező cég a bányaműveléssel nem érintett területet (amely a lelőhely bolygatatlan része) lerészszítte, így ezt a továbbiakban nem fogják bolygatni.

2013. július 16.-án a leletmentést befejeztük, a leleteket a Jósa András Múzeumba szállítottuk és levonultunk a területről.

TOMPA GYÖRGY

263. Túrje, Premontrei templom és kolostor (KÖH 19043)

(Zala megye) Á, Kk, Kú, Tö, Ú

A túrjei premontrei templom környezetének víztelenítését szolgáló dréncső építési munkálatai során 2013. június 4. és 25. közt régészeti szakfelügyeletet biztosítottunk. Az épület környékén korábban Vándor László régészeti feltárást végzett, melynek során a 16. században elpusztult (a templom épületétől É-ra elhelyezkedő) kolostor és a török korban létesített *castellum* maradványai kerültek elő.

A templom körül a 2013. évi munkálatok során kb. 2 m mélyen, 80–120 cm szélességben nyitották meg a felületet. A betöltés földje emberi csontmaradványokat tartalmazott, a szentély környékén ép csontvázak is előkerültek. Az egyik sír a barokk szentély alá „belógva” feküdt, egy másikban pedig párizsi kapcsok nyugodtak. Az előkerült leletek a 16–17. századra datálják a sírt. A többi sír és sírmaradvány melléklet nélkül került elő, koruk nem volt meghatározható. A késő középkorban a falu plébániatemploma elpusztult, ezért a 16–17. században Túrje lakói a kolostortemplom köré temetkeztek.

A templom a 13. század 20-as éveiben épült, alapozása kőből készült, a nagy terhelésnek kitett részeken, pl. a tornyok esetében, a fal síkjából kilépő, széles kialakítással. A 18. században barokk stílusban átépítették, ennek nyomai jól megfigyelhetőek voltak. Az É-i oldalon a felmenő falban jól elkülönült a román kori félkör alakú szentélyzáródás falszöveve és előbukkant (a korábbi ásatáson is előkerült) a kolostor kerengőjének K-i zárófala. Az egykori kolostor többi, a templomhoz csatlakozó falait nem találtuk meg. A falak maradványait talán kiszedhették, vagy a későbbi temetkezésekkel elpusztíthatták.

A Ny-i homlokzat előtt megtaláltuk az alapozás megerősítése miatt ásott munkagödört, melynek betöltéséből néhány, az Árpád-kori kapu bontásából származó faragvány is előkerült. Az egyik árokban, a kapu előterében, másodlagos helyzetből a *castellum* egykori falának kövei bukkantak elő. A munkálatok szűkre szabott keretei ellenére fontos új információkkal gazdagodtak a templommal kapcsolatos ismereteink.

Munkatársak: Ambrus Edit, Császár Renáta és Gönye András régésztechnikusok.

ORHA ZOLTÁN